

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 201/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mgr. Mariánom Kropajom, PhD., Mudroňova 51, Piešťany, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tos/236/2023 zo 4. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. februára 2024 (doplnenou podaním právneho zástupcu sťažovateľa doručенým ústavnému súdu 8. marca 2024) domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 6Tos/236/2023 zo 4. januára 2024. Sťažovateľ zároveň navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 23. augusta 2022 väzobne [z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku] trestne stíhaný a následne od 7. februára 2023 obžalovaný pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona a pre pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 3 písm. a), c) a d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona.

3. Sťažovateľ žiadosťou z 13. novembra 2023 doručенou Okresnému súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) 20. novembra 2023 požiadal okresný súd o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej okresný súd uznesením sp. zn. 28T/5/2023 zo 7. decembra 2023 rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ

sťažnosť, o ktorej krajský súd napadnutým uznesením zo 4. januára 2024 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Napadnuté uznesenie bolo krajským súdom odoslané 9. januára 2024, pričom 11. januára 2024 bolo doručené obhajcovi sťažovateľa.

4. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že súdny spis okresného súdu vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 28T/5/2023 bol spolu so sťažnosťou sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 28T/5/2023 zo 7. decembra 2023 predložený na rozhodnutie krajskému súdu 22. decembra 2023.

5. Vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 13. novembra 2023 nebolo rozhodnuté urýchlene, resp. bez meškania, keďže napadnuté uznesenie krajského súdu bolo jeho obhajcovi doručené až 11. januára 2024, a teda o predmetnej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nebolo v dvojstupňovom konaní rozhodnuté do 30 dní, v dôsledku čoho podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na urýchlené rozhodnutie o väzbe.

6. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ v podstatnom namieta, že napadnuté uznesenie je arbitrárne, keďže konajúce súdy sa nedostatočne zaoberajú jeho argumentmi, pričom sťažovateľ konkrétne poukazuje na to, že konajúce súdy 1. nedostatočne odôvodnili existenciu dôvodného podozrenia, že predmetné trestné činy spáchal sťažovateľ; 2. nedostatočne odôvodnili naplnenie a trvanie väzobných dôvodov; 3. nedostatočne sa zaoberali možnosťou nahradenia jeho väzby.

7. Sťažovateľ taktiež namieta procesný postup vyšetrovateľa v prípravnom konaní vo svojej trestnej veci (sťažovateľovi nebolo ihneď oznámené obvinenie; nemohol sa zúčastniť výsluchu poškodených; nebol poučený o práve nazerať do spisu; pri výsluchu konanom 23. januára 2023 bol vyšetrovateľom vypočúvaný bez prítomnosti obhajcu; hlavné pojednávanie v jeho trestnej veci prebieha na okresnom súde napriek tomu, že mu nebolo umožnené riadne naštudovanie príslušného vyšetrovacieho spisu).

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

10. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu

verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

II.1. K namietanému porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie o väzbe napadnutým postupom krajského súdu:

11. Z čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorými sa zaručuje osobná sloboda, možno vyvodiť aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (III. ÚS 7/00, II. ÚS 642/2017, I. ÚS 299/2019).

12. Ústavný súd už vo svojej judikatúre k rozhodovaniu všeobecných súdov o väzbe obvineného/obžalovaného uviedol, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenia posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 126/05, III. ÚS 216/07, III. ÚS 147/2011, I. ÚS 276/2019, I. ÚS 299/2019, II. ÚS 86/2019, II. ÚS 400/2019 a i.).

13. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu v súvislosti s rozhodovaním o predmetnej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

14. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd v úvode konštatuje, že hoci sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje aj podľa jeho názoru neakceptovateľnou celkovou dĺžkou rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, ústavný súd v rámci posúdenia dôvodnosti ústavnej sťažnosti neposudzoval túto celkovú dĺžku rozhodovania, ale „len“ jej časť týkajúcu sa rozhodovania krajského súdu. Sťažovateľ totiž v petite svojej ústavnej sťažnosti namietala porušenie svojich práv výlučne postupom a uznesením krajského súdu, a nie aj postupom okresného súdu, v dôsledku čoho predmetom ústavného prieskumu sťažovateľom namietaného porušenia označených práv môže byť len označený postup krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie

konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom.

15. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd predložil príslušný súdny spis krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu 22. decembra 2023, krajský súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodol právoplatne napadnutým uznesením zo 4. januára 2024, ktoré bolo krajským súdom odoslané 9. januára 2024, pričom 11. januára 2024 bolo doručené obhajcovi sťažovateľa.

16. Z uvedeného vyplýva, že konanie o pozbavení osobnej slobody sťažovateľa na krajskom súde trvalo od predloženia príslušného súdneho spisu krajskému súdu (t. j. od 22. decembra 2023) do okamihu doručenia rozhodnutia krajského súdu jeho obhajcovi (t. j. do 11. januára 2024), t. j. celkovo 21 dní.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že doba rozhodovania o pozbavení osobnej slobody sťažovateľa nepresiahla na krajskom súde dobu jedného mesiaca, čo je v súlade s požiadavkou na neodkladné rozhodnutie o väzbe. Ústavný súd zároveň v okolnostiach posudzovaného prípadu nevidel žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by boli (v kontexte práva na prednostné a urýchlené rozhodnutie o väzbe) spôsobilé spochybníť ústavnú akceptovateľnosť napadnutého postupu krajského súdu.

18. Navyše ústavný súd, podobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) už judikovali, že požiadavka „urýchlenosti“ je v konaní pred sťažnostným súdom menej prísna (IV. ÚS 78/2019, I. ÚS 423/2020, II. ÚS 300/2021, II. ÚS 16/2024; rozsudok vo veci Abdulkhakov proti Rusku z 2. 10. 2012, sťažnosť č. 14743/11, bod 198; rozsudok vo veci Shcherbina proti Rusku z 26. 6. 2014, sťažnosť č. 41970/11, bod 65). Rozhodovanie sťažnostného súdu v trvaní 21 dní možno z pohľadu ochrany základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru akceptovať (už citovaná judikatúra, tiež rozsudok vo veci Ilmseher proti Nemecku zo 4. 12. 2018, sťažnosti č. 10211/12 a č. 27505/14).

19. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý postup krajského súdu pri rozhodovaní o predmetnej sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohli reálne viesť k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľa, a preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2. K namietanej arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu:

20. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by príslušný súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť

prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

21. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli. Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru, s ktorým musí byť v súlade vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane.

22. V každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je ústavný súd povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať na konkrétne okolnosti preskúmvanej veci (II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, taktiež aj rozsudky ESLP vo veciach Letellier proti Francúzsku z 26. 10. 1991, *Annuaire*, č. 207; Navarra proti Francúzsku z 23. 11. 1993, *Annuaire*, č. 273-B a ďalšie).

23. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a že sa obvinený trestného činu dopustil. Zároveň musí existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011).

24. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu zároveň vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval príslušný súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011).

25. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní

obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

26. Pri posúdení napadnutého uznesenia krajského súdu teda úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo/nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu ústavnoprávne akceptovateľné.

27. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v podstatnom konštatoval, že po preskúmaní obsahu spisového materiálu zistil, že po podaní žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu postupoval okresný súd podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku a o pretrvávajúcej väzby sťažovateľa a nemožnosti jej nahradenia rozhodol zákonným spôsobom, a preto sa krajský súd s prvostupňovým väzobným rozhodnutím stotožnil a v podrobnostiach naň odkázal.

28. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke týkajúcej sa existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutkov, pre ktoré bola na neho podaná obžaloba, krajský súd v podstatnom uviedol, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie a následne podaná obžaloba, boli spáchané, majú znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tieto skutky spáchal sťažovateľ. Krajský súd preto, rešpektujúc prezumpciu neviny, dospel k záveru, že vo vzťahu k sťažovateľovi nemožno konštatovať zjavnú nedôvodnosť vedeného trestného stíhania ani nadkvalifikáciu skutku. Zabezpečené a dosiaľ vykonané dôkazy v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní podľa názoru krajského súdu odôvodňujú podozrenie zo spáchania trestnej činnosti v takej miere, ktorá je potrebná na rozhodnutie o väzbe aj v tomto štádiu trestného konania. Krajský súd konštatoval, že existencia dôvodného podozrenia vyplýva z dokazovania vykonaného v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní. V tejto súvislosti krajský súd poukázal najmä na výpovede poškodených, zmluvy o dielo medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ] a objednávatelmi – poškodenými a spoločnosťou [REDAKOVANÉ] a objednávatelmi – poškodenými, výpisy z bankových účtov obsahujúce záznamy o prevode finančných prostriedkov na účet spoločností, ktorých konateľom je, resp. v rozhodnom období bol sťažovateľ, ako i na ďalšie dôkazy nachádzajúce sa v spise. Krajský súd preto dospel k záveru, že dôvodné podozrenie zo spáchania predmetnej trestnej činnosti v dostatočnej miere vyplýva z uvedených dôkazov. Krajský súd zároveň konštatoval, že pri vykonávaní dokazovania nedošlo k takej zmene dôkaznej situácie v prospech sťažovateľa, aby sa podozrenie zo spáchania trestnej činnosti rozptýlilo alebo výrazne zoslabilo.

29. Pokiaľ ide o opodstatnenosť trvania dôvodov tzv. útekovvej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľa, krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, že tieto boli v odôvodnení prvostupňového uznesenia okresného súdu zrozumiteľne a vyčerpávajúco uvedené. Podľa názoru krajského súdu ponechanie sťažovateľa vo väzbe odôvodňujú skutočnosti týkajúce sa osobnosti

sťažovateľa, jeho majetkových pomerov a jeho trestnej minulosti, ako aj charakteru a závažnosti vyšetrovanej trestnej činnosti a taktiež nepreberanie poštových zásielok sťažovateľom a jeho nezastihnuteľnosť pre orgány činné v trestnom konaní. Krajský súd konštatoval, že k tejto otázke sa dostatočným a obširným spôsobom vyjadril už okresný súd v odôvodnení prvostupňového uznesenia, a preto krajský súd odkázal na príslušnú časť odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu.

30. Okresný súd v prvostupňovom uznesení existenciu väzobného dôvodu tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odôvodnil tým, že sťažovateľ sa dlhodobo nezdržoval na adrese trvalého pobytu [REDAKOVANÉ], ani na iných známych adresách, kde bol opakovane nezastihnutý políciou, a nepreberal si ani poštové zásielky. Kontaktovať sťažovateľa sa nepodarilo ani prostredníctvom e-mailu ani na dostupných piatich telefónnych číslach. Ako adresu na doručovanie písomností po predvedení sťažovateľ uviedol adresu trvalého bydliska, kde nebol opakovane zastihnutý. Vo vzťahu k tomuto väzobnému dôvodu okresný súd poukázal aj na hrozbu vysokého trestu, keďže sťažovateľ je trestne stíhaný pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu, pri ktorom Trestný zákon ustanovuje trestnú sadzbu 10 rokov až 15 rokov, ako aj pre pokračovací zločin podvodu, pri ktorom Trestný zákon ustanovuje trestnú sadzbu 3 roky až 10 rokov, pričom časť skutkov sa mala stať počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia sťažovateľa Okresným súdom Skalica v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 8T/6/2021.

31. Okresný súd v prvostupňovom uznesení existenciu väzobného dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnil kombináciou osobnosti sťažovateľa s ohľadom na jeho trestnú minulosť, jeho majetkových pomerov a charakteru stíhanej trestnej činnosti. Sťažovateľ bol štyrikrát súdne trestaný, z toho trikrát za majetkovú trestnú činnosť (prečin, resp. zločiny podvodu), naposledy v roku 2022, pričom okresný súd poukázal na rozsudok Okresného súdu Skalica sp. zn. 8T/6/2021 z 20. apríla 2022 (právoplatný 20. apríla 2022), kde skutok, za ktorý bol sťažovateľ uznaný za vinného, pozostával z 83 čiastkových útokov z obdobia od februára 2016 do mája 2018 a spôsob ich spáchania bol v zásade ten, že sťažovateľ v mene spoločnosti [REDAKOVANÉ] uzatváral zmluvy o dielo, prijímal zálohy a dielo napokon vykonané nebolo a nedošlo ani k vráteniu zálohy, čím došlo na strane sťažovateľa k jeho obohateniu. Vzhľadom na vysoký počet čiastkových útokov a ich intenzitu vzhľadom na obdobie, počas ktorého boli spáchané, okresný súd konštatoval, že u sťažovateľa v právoplatne skončenej trestnej veci vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 8T/6/2021 išlo o dlhodobú a opakujúcu sa protiprávnu činnosť, a nielen o ojedinelé vybočenie z inak riadneho života. Podľa názoru okresného súdu išlo svojím spôsobom o životný štýl sťažovateľa zabezpečovať si prostriedky na svoje živobytie podvodným obohacovaním sa na úkor iných ľudí. Okresný súd v prvostupňovom väzobnom uznesení ďalej konštatoval, že sťažovateľ je dôvodne podozrivý zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu, ktorý je tvorený 89 čiastkovými útokmi, a pokračovacieho zločinu podvodu, ktorý je tvorený ďalšími 43 čiastkovými útokmi, pričom spôsob ich spáchania opísaný v obžalobe je vo svojej podstate totožný s tým, za ktorý bol sťažovateľ už právoplatne odsúdený. Okresný súd poukázal aj na skutočnosť, že k viacerým čiastkovým útokom, z ktorých je sťažovateľ dôvodne podozrivý, malo podľa obvinenia dôjsť v čase jednak plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia sťažovateľa rozsudkom Okresného súdu Skalica sp. zn. 8T/6/2021 z 20. apríla 2022, v ktorom bol sťažovateľovi o. i. uložený aj trest zákazu činnosti vykonávať funkciu člena štatutárneho orgánu v obchodnej spoločnosti na 5 rokov a 7 mesiacov.

Okresný súd v prvostupňovom uznesení taktiež poukázal na to, že z registra priestupkov vyplýva, že sťažovateľ bol od roku 2016 do roku 2022 celkovo 53-krát priestupkovo postihnutý, najmä na úseku cestnej dopravy. K majetkovým pomerom okresný súd zistil, že sťažovateľ dobrovoľne platí výživné na svoje tri deti spoločne vo výške 1 000 – 1 500 eur a nájomné vo výške 1 000 eur, má príjem zo spoločnosti [REDAKOVANÉ] vo výške 2 000 eur a príjem od partnerov na Instagrame vo forme darov v hodnote 1 000 eur, nehnuteľnosť nevládna. Matka sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] uviedla, že je konateľkou spoločnosti [REDAKOVANÉ] len na papieri, vo firme nemá na starosti nič, o všetko sa stará sťažovateľ, jej príjem za posledných 7 rokov je z dôchodku vo výške 290 eur. Výdavky na leasing motorových vozidiel sťažovateľ vyčíslil na sumu 3 000 eur mesačne, pričom podľa evidencie vozidiel ide o vozidlá evidované na držiteľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorej konateľmi sú sťažovateľ a jeho matka, pričom zároveň proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] sú vedené exekučné konania v celkovej výške najmenej 80 000 eur. S poukazom na uvedené skutočnosti okresný súd v prvostupňovom väzobnom uznesení dospel k záveru, že tieto zakladajú dôvodnú obavu, že sťažovateľ by v prípade jeho prepustenia z väzby pokračoval v trestnej činnosti. Okresný súd poukázal na to, že sťažovateľ zjavne vedie finančne nákladný život a týmto spôsobom života sa aj prezentuje. Podľa názoru okresného súdu obchodné spoločnosti, v ktorých sťažovateľ pôsobí, resp. v nedávnej dobe pôsobil, zjavne nie sú v takej finančnej kondícii, ktorá by umožňovala sťažovateľovi bez dôvodných pochybností viesť uvedený spôsob života. Sťažovateľ je dôvodne podozrivý z dlhodobej a opakovanej majetkovej trestnej činnosti, čo spolu s uvedenými skutočnosťami týkajúcimi sa jeho trestnej minulosti a spôsobu života zakladá podľa názoru okresného súdu dôvodnú obavu, že sťažovateľ v prípade prepustenia na slobodu bude pokračovať v trestnej činnosti, čím je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

32. Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby sťažovateľa, krajský súd v napadnutom uznesení v podstatnom uviedol, že okresný súd sa v súlade s § 80 ods. 1 Trestného poriadku v prvostupňovom uznesení zaoberal aj možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa menej invazívnymi prostriedkami trestného práva, pričom dospel k správne záveru, že povaha prejednávaneho prípadu (sťažovateľ sa mal dopustiť pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu a ďalších trestných činov), trestná minulosť sťažovateľa (opakovane súdne trestaný a 53-krát priestupkovo prejednaný, pričom v minulosti už bol právoplatne odsúdený aj za obdobný trestný čin podvodu) a osoba sťažovateľa (najmä majetkové pomery sťažovateľa, z ktorých je očividný nepomer medzi oficiálnymi príjmami sťažovateľa a jeho výdavkami a nákladmi na život, a preto je dôvodné sa domnievať, že práve trestnou činnosťou si zadovážoval finančné prostriedky na zvyšovanie životného štandardu) nedávajú záruku, že nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka by mohlo splniť účel väzby. Krajský súd dospel k záveru, že s prihliadnutím na objektívne možnosti realizácie alternatívnych prostriedkov nahradenia väzby a ich predpokladaný efekt sa táto forma nahradenia väzby javí krajskému súdu ako nedostatočná a neadekvátna. K naplneniu účelu väzby nemožno podľa názoru krajského súdu dôjsť ani za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení v zmysle § 82 ods. 1 Trestného poriadku, ktorých kontrolu plnenia možno realizovať aj technickými prostriedkami, keďže pre takýto postup sa vyžaduje záver o tom, že účel väzby je možné nahradiť alternatívnymi prostriedkami trestného práva, pričom k takémuto záveru krajský súd nedospel. Krajský súd zároveň poukázal, že ukladať primerané obmedzenia a povinnosti má význam len osobe, u ktorej

možno dôvodne predpokladať, že táto ich bude rešpektovať a dodržiavať. Podľa názoru krajského súdu u sťažovateľa, ktorý už bol viackrát za majetkovú trestnú činnosť odsúdený, ani plynúca skúšobná doba podmieneného odsúdenia ho nemala odradiť od toho, že sa mal opätovne dopustiť podobného konania a nerešpektoval ani predpisy v doprave, keďže bol za 6 rokov 53-krát priestupkovo postihnutý, nie je možné očakávať rešpektovanie uložených povinností či obmedzení. Krajský súd zároveň poukázal na to, že proti sťažovateľovi sa vedie trestné stíhanie za obzvlášť závažný zločin, pri ktorom je možné nahradiť väzbu alternatívnymi inštitútmi podľa § 80 ods. 1 a 2 Trestného poriadku len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, pričom výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a a okolností prípadu, pričom krajský súd nezistil výnimočné okolnosti vo vzťahu k osobe sťažovateľa či okolnostiam prípadu, ktoré by mohli odôvodniť nahradenie väzby alternatívnymi spôsobmi. Skutočnosť, že sťažovateľ má 4 deti a dobré sociálne zázemie, nezakladá podľa názoru krajského súdu takéto výnimočné okolnosti. Krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ už bol za obdobnú trestnú činnosť právoplatne odsúdený a aktuálne je stíhaný za veľké množstvo čiastkových útokov, ktorých sa mal dopúšťať dlhšie časové obdobie. Navyše prepustenie sťažovateľa z väzby jej nahradením prostriedkom prípustným podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody (§ 80 a § 81 Trestného poriadku) a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účel väzby, je možnosťou, ale nie právom obvinenej osoby, ktorej sloboda je alebo má byť obmedzená, pričom pri rozhodovaní musí súd zvažovať, či nahradenie väzby preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v § 71 ods. 1 písm. a), c) Trestného poriadku alebo nie. V danom prípade je táto obava podľa názoru krajského súdu naďalej plne opodstatnená.

33. Pretože krajský súd sa stotožnil s prvostupňovým väzobným uznesením okresného súdu, ústavný súd sa aj s týmto uznesením okresného súdu náležite oboznámil, pričom po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľove námietky neboli v súhrne spôsobilé spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu).

A. K existencii dôvodného podozrenia:

34. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke týkajúcej sa (ne)existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutkov, pre ktoré bola na neho podaná obžaloba, ústavný súd v úvode pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvineného, ale posudzujú „len“ to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatel'om skutku, ktorý vykazuje znaky trestného činu. Existencia dôvodného podozrenia predpokladá danosť skutočností a informácií, ktorými možno nezávislého a objektívneho pozorovateľa presvedčiť o tom, že dotyčná osoba sa mohla dopustiť trestného činu. Skutočnosti zakladajúce podozrenie však nemusia byť na úrovni dôkazov potrebných na odôvodnenie odsúdenia alebo na podanie obžaloby (Krejčíř proti Českej republike z 26. 3. 2009, č. 39298/04 a 8723/05; Labita proti Taliansku zo 6. 4. 2000, č. 26772/95; Erdagöz proti Turecku z 22. 10. 1997).

35. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) riadne odôvodnil existenciu materiálnych dôvodov väzby, a to s prihliadnutím na okolnosť, že

pri rozhodovaní o väzbe súdy neposudzujú vinu obvineného (sťažovateľa), ale (okrem iného) zisťujú existenciu skutočností zakladajúcich dôvodné podozrenie, že obvinený (obžalovaný – sťažovateľ) spáchal trestný čin, pre ktorý je stíhaný, pričom hĺbkové hodnotenie dôkazov je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (pozri napr. II. ÚS 259/2019, II. ÚS 112/2020). V štádiu trestného konania po podaní obžaloby (ako to je aj v prípade sťažovateľa) je pritom miera tohto podozrenia z podstaty veci vyššia, než je to v štádiu prípravného konania, pričom z ústavnej sťažnosti nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by toto podozrenie v jeho prípade v relevantnej miere rozptyľovali. Ústavný súd posúdil predmetnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia ako odôvodnenie v medziach limitov ústavnej udržateľnosti pre toto štádium trestného konania, a preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

B. K dôvodom väzby:

36. K dôvodom väzby u sťažovateľa ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) konštatuje, že z jeho odôvodnenia (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) vo vzťahu k dôvodom väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci krajským súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) uviedol, ktoré konkrétne skutočnosti podľa jeho názoru odôvodňujú dôvody väzby u sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľove námietky predostreté v ústavnej sťažnosti nespochybňujú záver krajského súdu o pretrvávaní dôvodov väzby u sťažovateľa. Krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

C. K nenahradeniu väzby:

37. Pokiaľ ide o sťažovateľovu námietku, že záver konajúcich súdov o nemožnosti nahradenia jeho väzby nie je dostatočne odôvodnený, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa možnosťou zákonných náhrad väzby sťažovateľa ústavne akceptovateľne zaoberal, pričom skutočnosti, ktoré krajský súd (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) prezentoval ako dôvody vylučujúce možnosť nahradenia väzby sťažovateľa miernejším opatrením, sa ústavnému súdu nejavia ako vágne a nepresvedčivé, práve naopak, hodnotí ich ako dostatočne konkrétne a zároveň výpovedné. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

D. K namietanému procesnému postupu vyšetrovateľa v prípravnom konaní:

38. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému procesnému postupu vyšetrovateľa v prípravnom konaní v trestnej veci sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie o väzbe nie je vhodným priestorom na vysporadúvanie sa s námietkami týkajúcimi sa správnosti predchádzajúceho postupu vyšetrovateľa konajúceho v trestnej veci sťažovateľa. Pri rozhodovaní o väzbe sa predpokladá dôraz primárne na okolnosti súvisiace s jej dôvodnosťou a zákonnosťou. Sťažovateľ tak do rozhodovania

o väzbe vnäsa okolnosti, ktoré takýto súvis už nemajú (m. m. IV. ÚS 479/2022, II. ÚS 580/2022, II. ÚS 158/2024).

39. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že prípadné pochybenia vyšetrovateľa v prípravnom konaní nemajú automatický dopad na opodstatnenosť väzobného stíhania, resp. ďalšieho trvania väzby. Tieto pochybenia môže sťažovateľ namietať štandardnými procesnými prostriedkami na hlavnom pojednávaní, resp. v riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch proti meritórnym rozhodnutiam. Súd rozhodujúci o väzbe totiž nemá v zásade právomoc takéto námietky hodnotiť (m. m. IV. ÚS 392/2023, II. ÚS 2/2024, II. ÚS 158/2024). Inak povedané, platná právna úprava trestného konania umožňuje aj v nasledujúcich štádiách trestného konania obžalovanému v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany práv, a to na hlavnom pojednávaní, prípadne prostredníctvom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. V rámci práva na obhajobu možno uplatniť aj argumentáciu týkajúcu sa zákonnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom, prípadne využitím opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) v trestnom konaní.

40. Ústavný súd na základe už uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

41. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu